

The Development of Indicators on Learning Leadership of School Administrators under the Secondary Educational Service Area Office in the North of Thailand

Sutsawat Praphaipheth^{1*} Suphot Praphaipheth²

¹ *Independent scholar*

² *Independent scholar*

^{*} *Corresponding author. E-mail: sudprapai1@gmail.com*

ABSTRACT

This research aimed to construct and develop indicators of learning leadership characteristics for school administrators under the Secondary Educational Service Area Offices in the North of Thailand, and to test the congruence of the structural model of learning leadership characteristics with empirical data. The sample comprised 210 school administrators under the Secondary Educational Service Area Offices in the North, selected through multi-stage sampling. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. Data were analyzed using statistical software for descriptive statistics, confirmatory factor analysis (CFA), and second-order confirmatory factor analysis to test the congruence of the structural model with empirical data. This descriptive research employed a learning leadership characteristics questionnaire for data collection. Basic statistics and second-order confirmatory factor analysis were used for data analysis. The results revealed six components of learning leadership characteristics: 1) creative initiative, 2) self-directed learning, 3) team learning, 4) diverse integrative management, 5) creating a technology-enhanced learning environment for the digital era, and 6) appropriate change for current conditions. Team learning exhibited the highest level of learning leadership characteristics, followed by creating a technology-enhanced learning environment for the digital era, and creative initiative, respectively. The confirmatory factor analysis showed that the model was congruent with empirical data, with a Goodness of Fit Index (GFI) of 0.97 and an Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) of 0.95. The factor loadings, ranked from highest to lowest, were team learning, creating a technology-enhanced learning environment for the digital era, and creative initiative, respectively.

Keywords: Confirmatory Factor Analysis, Indicators of Development, Learning Leadership, School Administrators

การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ

สุดสวาสดี ประไพเพชร^{1*} สุพจน์ ประไพเพชร²

¹ นักวิชาการอิสระ

² นักวิชาการอิสระ

* Corresponding author. E-mail: sudprapai1@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ และเพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 210 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบโครงสร้างองค์ประกอบของคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม 4) องค์ประกอบด้านการบริหารเชิงบูรณาการที่มีความหลากหลาย 5) องค์ประกอบด้านการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 6) องค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โดยภาวะผู้นำด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม มีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้สูงสุด รองลงมา คือ การสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.95 โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย คือ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาคือการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, การพัฒนาตัวบ่งชี้, ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2024 JAE: Learning Encouragement Journal

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่ยุคการปฏิรูปการศึกษา โดยมีแนวคิดในการปฏิรูปการบริหารและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการปฏิรูปองค์ความรู้ในศาสตร์ต่างๆ มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ทำให้การเรียนรู้ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย และมีการพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การบริหารองค์กรจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและมีภาวะผู้นำ ความสำคัญของผู้นำ และภาวะผู้นำ (Leadership) มีการศึกษาวิจัยจำนวนมากทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยที่ยืนยันว่าผู้นำและภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อ

ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลขององค์กร ผลการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในองค์กรและตัวแปรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง(Tucker, 1990; Bass & Avolio, 1994; รัตติกรณ จงวิศาล, 2545) นอกจากนี้ในยุคปัจจุบันยังมีความเชื่อว่าบุคคลสามารถเรียนรู้การเป็นผู้นำได้และต้องมีการเรียนรู้เพื่อให้มีภาวะผู้นำสม่ำเสมอ จึงเรียกภาวะผู้นำแบบนี้ว่า Learning Leadership หรือ ภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ องค์กรที่มีวัฒนธรรมของภาวะผู้นำจะเน้นให้การเรียนรู้เป็นอันดับแรกและสร้างโอกาสอย่างเป็นระบบสำหรับการเรียนรู้ ภาวะผู้นำที่ดีเป็นอุปนิสัยที่ต้องมีการเสริมสร้างทุกวันอย่างต่อเนื่อง (Kouzes and Posner, 2016) และจากแนวคิดพื้นฐานภาวะผู้นำ (leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) นอกจากนี้ยังมีการสรุปกระบวนการทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership theory paradigm) เพื่ออธิบายแง่มุมของผู้นำในเชิงปฏิบัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีพัฒนาการมา 4 กระบวนทัศน์หลัก คือ กระบวนทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ (trait leadership theory paradigm) กระบวนทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม (behavioral leadership theory paradigm) กระบวนทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (contingency leadership theory paradigm) และ กระบวนทัศน์ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ (integrative leadership theory paradigm) (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) และใน Wikipedia (อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางการศึกษา (educational leadership) ในความหมายเดียวกันกับภาวะผู้นำของสถานศึกษา (school leadership) ว่าเป็นกระบวนการเกณฑ์และชี้ความสามารถและพลังของครู นักเรียน และผู้ปกครองเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาร่วมกัน ดังนั้น จากความคิดเห็นและข้อสรุปที่สอดคล้องกันในเรื่องภาวะผู้นำที่สามารถพัฒนาได้จึงให้เน้นให้ความสำคัญของกระบวนการอิทธิพล ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่าพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตนกระตุ้นชี้นำผลักดัน ให้บุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจ พึงพอใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมายร่วมกัน (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2557)

ภาวะผู้นำการเรียนรู้จึงนับว่ามีความสำคัญในยุคปัจจุบัน และจำเป็นต้องพัฒนาผู้นำให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ก่อนจะไปสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Marquardt, 2000; Brown & Posner, 2001) ภาวะผู้นำการเรียนรู้จะเน้นการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยเน้นการวางแผนกลยุทธ์ การใช้ความคิดกลยุทธ์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาโรงเรียนไปสู่โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้นำจากการกำกับควบคุมประสิทธิผลของโรงเรียนสู่การให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก เน้นการสอนงาน และนิเทศงานแก่บุคลากร เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่มาพัฒนางานอยู่เสมอ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำให้เข้มแข็ง พัฒนาการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจและใช้ทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ใช้การสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ประสบการณ์และความสามารถ (Neuman & Simmons, 2000) รวมถึงการสร้างอิทธิพล ด้วยวิธีการที่แตกต่างในการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญต่อตัวผู้นำ โดยที่ผู้นำใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติการและอำนวยการ เพื่อให้การบริหารจัดการบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่สำคัญ ในการสร้างภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน การทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถสอนงาน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การใช้แรงจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน และสามารถดึงศักยภาพของบุคลากรมาทำงานได้ตรงตามเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืนและมั่นคง

จากบทความความเป็นมาและรายงานการวิจัยที่ผ่านมาดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่เหมาะสมในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ และสามารถดำเนินการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตภาคเหนือ จำนวน 458 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 210 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสำรวจคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพ ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 คุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการมี ความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงาน เป็นทีม 4) องค์ประกอบด้านการบริหารเชิงบูรณาการที่มีความหลากหลาย 5) องค์ประกอบด้านการสร้างสภาพแวดล้อม ด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล 6) องค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เป็น ลักษณะแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) มีค่าเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจาก ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 210 ฉบับ และขอความอนุเคราะห์ให้ส่งกลับภายใน 4 สัปดาห์ เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยโดยตรงตามที่อยู่ที่แจ้งไปพร้อมกับแบบสอบถาม

3) ดำเนินการติดตามแบบสอบถามคืนและนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของ คำตอบ พบว่าแบบสอบถามใช้ได้ทั้ง 210 ฉบับ

4) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

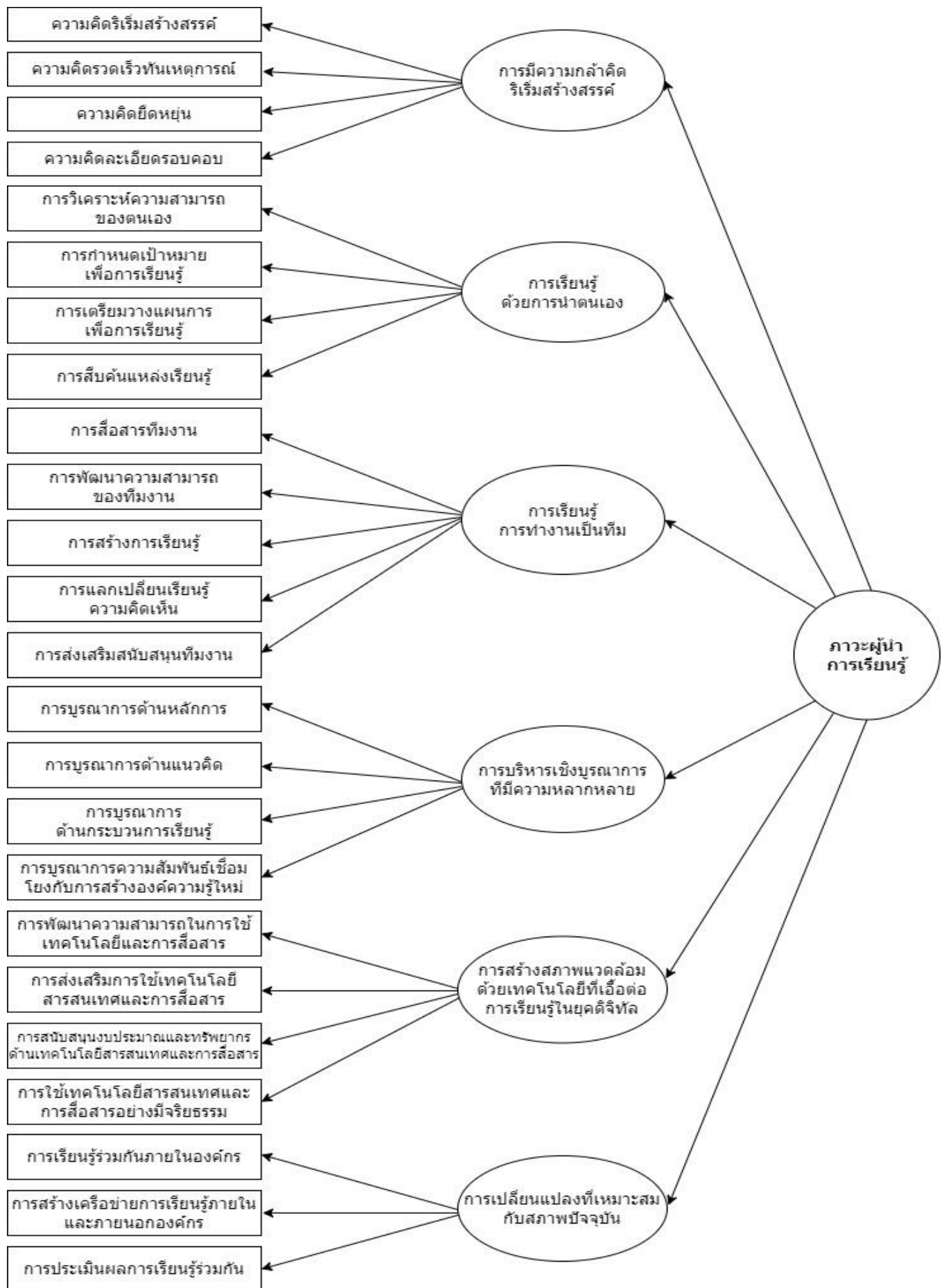
1) วิเคราะห์สถิติพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการเก็บรวบรวมเพื่อให้ทราบ ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัวเป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานบรรยาย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ให้ทราบ ค่าเฉลี่ย (MEAN) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) ของตัวแปรแต่ละตัวในการศึกษา

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างตัวแปร

3) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) จากคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละด้านโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย โดยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการด้านการบริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ Antonacopoulou & Bento. 2003, Malunga (2006), Curtis (2012) , Knight (2009 Cited in Curtis, 2012) ; Curtis. 2012 ; Knight(2009 Cited in Curtis, 2012) ; McCloskey. 2014) Christiansen and Tronsmo (2013), Greiter (2013) Jolonch , Martinez , Badia (2013) , Kohlreiser (2013), Owen (2013), Salavert (2013), Tubin (2013) , (Kouzes and Posner. 2016) สมชาย เทพแสง (2014), กนกอร สมปราษฎ (2559) สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก จำนวน 6 องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ จำนวน 24 ตัวบ่งชี้ ตามภาพที่ 1 ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ 1.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 1.2 ความคิดรวดเร็วทันเหตุการณ์ 1.3 ความคิดยืดหยุ่น 1.4 ความคิดละเอียดรอบคอบ 2) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ 2.1 การวิเคราะห์ความสามารถของตนเอง 2.2 การกำหนดเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ 2.3 การเตรียมวางแผนการเพื่อการเรียนรู้ 2.4 การสืบค้นแหล่งเรียนรู้ 3) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ได้แก่ 3.1 การสื่อสารทีมงาน 3.2 การพัฒนาความสามารถของทีมงาน 3.3 การสร้างการเรียนรู้ 3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น 3.5 การส่งเสริมสนับสนุนทีมงาน 4) องค์ประกอบด้านการบริหารเชิงบูรณาการที่มีความหลากหลาย ได้แก่ 4.1 การบูรณาการด้านหลักการ 4.2 การบูรณาการด้านแนวคิด 4.3 การบูรณาการด้านกระบวนการเรียนรู้ 4.4 การบูรณาการความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ 5) องค์ประกอบด้านการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ได้แก่ 5.1 การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร 5.2 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5.3 การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีจริยธรรม 6) องค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ได้แก่ 6.1 การเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร 6.2 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในและภายนอกองค์กร 6.3 การประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเขียนภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ

การศึกษาคูณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ 24 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ 1.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 1.2 ความคิดรวดเร็วทันเหตุการณ์ 1.3 ความคิดยืดหยุ่น 1.4 ความคิดละเอียดรอบคอบ 2) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ 2.1 การวิเคราะห์ความสามารถของตนเอง 2.2 การกำหนดเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ 2.3 การเตรียมวางแผนการเรียนรู้ 2.4 การสืบค้นแหล่งเรียนรู้ 3) องค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ได้แก่ 3.1 การสื่อสารทีมงาน 3.2 การพัฒนาความสามารถของทีมงาน 3.3 การสร้างการเรียนรู้ 3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น 3.5 การส่งเสริมสนับสนุนทีมงาน 4) องค์ประกอบด้านการบริหารเชิงบูรณาการที่มีความหลากหลาย ได้แก่ 4.1 การบูรณาการด้านหลักการ 4.2 การบูรณาการด้านแนวคิด 4.3 การบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ 4.4 การบูรณาการความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ 5) องค์ประกอบด้านการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ได้แก่ 5.1 การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร 5.2 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5.3 การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) องค์ประกอบด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ได้แก่ 6.1 การเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร 6.2 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในและภายนอกองค์กร 6.3 การประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน พบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม มีค่าระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้สูงสุด รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้าน	องค์ประกอบหลัก ภาวะผู้นำการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำการเรียนรู้			สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำการเรียนรู้		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ภาวะผู้นำ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ภาวะ ผู้นำ
1	กล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.55	0.78	มาก	4.80	0.76	มากที่สุด
2	การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	3.52	0.76	มาก	4.73	0.75	มากที่สุด
3	การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม	3.58	0.83	มาก	4.89	0.83	มากที่สุด
4	การบริหารเชิงบูรณาการที่มีความหลากหลาย	3.52	0.86	มาก	4.73	0.75	มากที่สุด
5	การสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	3.56	0.76	มาก	4.85	0.76	มากที่สุด
6	การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน	3.52	0.81	มาก	4.69	0.71	มากที่สุด
โดยรวม		3.54	0.80	มาก	4.78	0.74	มากที่สุด

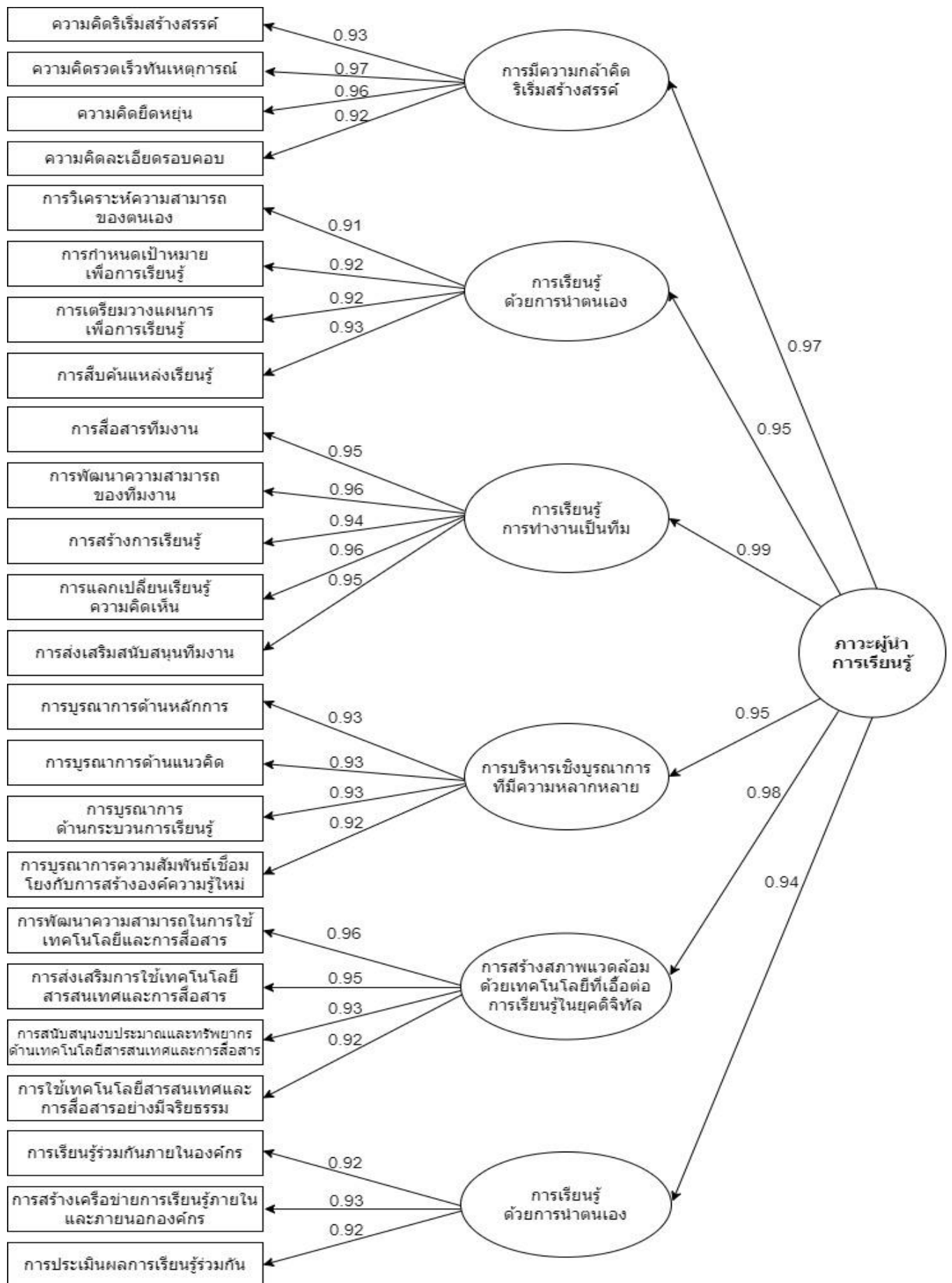
2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 4.78 ซึ่งมีความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.74 แสดงว่า ค่าไคสแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย คือ องค์ประกอบการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านการสร้างสภาพแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และด้านการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ แสดงในตารางที่ 2 และภาพที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ			t	R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
	b	(SE)	(β)			
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่หนึ่ง						
1. องค์ประกอบด้านการมีความกล้าคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (CRE)						
1.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (CRE1)	.93	.03	.93	25.19	.80	.32
1.2 ความคิดรวดเร็วทันเหตุการณ์ (CRE2)	.97	.03	.96	26.47	.83	.20
1.3 ความคิดยืดหยุ่น (CRE3)	.96	.04	.94	23.27	.82	.21
1.4 ความคิดละเอียดรอบคอบ (CRE4)	.92	.03	.94	26.37	.81	.20
2. องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SEL)						
2.1 การวิเคราะห์ความสามารถของตนเอง (SEL1)	.91	.03	.92	26.17	.80	.31
2.2 การกำหนดเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ (SEL2)	.92	.03	.93	27.54	.81	.32
2.3 การเตรียมวางแผนการเพื่อการเรียนรู้ (SEL3)	.92	.03	.94	26.59	.81	.21
2.4 การสืบค้นแหล่งเรียนรู้ (SEL4)	.93	.03	.92	28.17	.80	.34
3. องค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม (TEA)						
3.1 การสื่อสารทีมงาน (TEA1)	.95	.03	.95	30.17	.81	.12
3.2 การพัฒนาความสามารถของทีมงาน (TEA2)	.96	.04	.90	29.17	.80	.12
3.3 การสร้างการเรียนรู้ (TEA3)	.94	.03	.93	26.15	.82	.30
3.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น (TEA4)	.96	.03	.94	28.71	.81	.30
3.5 การส่งเสริมสนับสนุนทีมงาน (TEA5)	.95	.03	.94	27.16	.80	.21
4. องค์ประกอบด้านการบริหารเชิงบูรณาการที่มีความหลากหลาย (INT)						
4.1 การบูรณาการด้านหลักการ (INT1)	.92	.03	.92	26.17	.80	.20
4.2 การบูรณาการด้านแนวคิด (INT2)	.95	.03	.95	30.85	.72	.10
4.3 การบูรณาด้านกระบวนการเรียนรู้ (INT3)	.94	.03	.94	34.07	.71	.20

[illegible]

ภาพที่ 2 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ พบว่า มี 6 องค์ประกอบ 24 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมมีค่าระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้ปกครองและนักเรียน การทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้จะสามารถบริหารองค์กรไปสู่เป้าหมายที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิศุภรณ์ นันทะศรี (2563) ที่พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีระดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การเรียนรู้เป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด และยังพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน มี 6 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ย 4.73 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.62 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตินันท์ นันทะศรี (2563) ที่สรุปผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ มีองค์ประกอบหนึ่งคือ องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ที่สรุปว่าเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานให้ไปสู่เป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมี เณรยอด (2546) ที่สรุปได้ว่าสมรรถนะที่จำเป็นของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ สามารถสร้างศรัทธาให้แก่ครูและผู้ร่วมงาน ทำงานเป็นทีม เป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2544) ที่กล่าวถึงการจะทำให้องค์กรมุ่งไปสู่ความสำเร็จได้ ผู้บริหารจะต้องมีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่เน้นการทำงานเป็นทีม ที่เตรียมพร้อมรับการดำเนินงานขององค์กรที่มีความหลากหลายขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่หลากหลายทั้งในตัวแปรเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การบริหารการเรียนรู้ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำโดยมีการคัดสรรตัวแปรด้วยการสังเคราะห์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สอดคล้องกับสัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2557) ที่กล่าวถึงสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ คือ การที่ผู้วิจัยมีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมและมีความตรงในการคัดสรรงานวิจัยมาสนับสนุนจะส่งผลให้การตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นไปอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ในแต่ละองค์ประกอบจากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านการเรียนรู้การทำงานเป็นทีมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานและมีความสามารถพิเศษที่สามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงาน ทำงานด้วยความเต็มใจ มีใจรักในองค์กร มุ่งมั่นตั้งใจทำงานให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเรียนรู้จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับสุดสวัสดิ์ ประไพเพชร (2551) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า ทุกองค์ประกอบของการบริหารเชิงบูรณาการ มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า ซึ่งองค์ประกอบด้านหลักการ มี 4 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ คือ การทำงานเป็นทีม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งตัวแปรที่สำคัญในการบริหารงาน เมื่อมอบหมายงานควรให้อำนาจในการตัดสินใจด้วยทุกครั้ง และให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของทีมงานทุกครั้ง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Pietersen (2010) ที่เสนอแนวคิดว่าจุดเริ่มต้นในการนำคนอื่น และนำองค์กรนั้นผู้นำจะต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองหรือนำตนเองให้ดีกว่าคนอื่นจึงจะสามารถมีอิทธิพลหรือสร้างแรงจูงใจคนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าการบริหารงานที่ผู้บริหารมีลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ เริ่มต้นจากการเรียนรู้การทำงานเป็นทีม จะส่งผลให้ทีมงานมีความรักในองค์กร มุ่งมั่นในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มตามศักยภาพและเต็มความสามารถ เพื่อไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากการบูรณาการโดยการพัฒนาตัวบ่งชี้กับทฤษฎีภาวะผู้นำโดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ และนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองมีองค์ความรู้ใหม่ที่ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบและความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบย่อยจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบโดยจัดเรียงลำดับตามความสำคัญจากค่าน้ำหนักมากไปหาน้อยในแต่ละองค์ประกอบได้ ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยอาศัยภาวะผู้นำการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในโรงเรียนที่จะนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ร่วมกันส่งผลต่อการสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ที่ได้เป็นแนวทางในการกำหนดคุณสมบัติเพื่อพิจารณาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรนำองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ มี 6 องค์ประกอบ 24 ตัวบ่งชี้ ดังนั้นควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดและประเมินตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 24 ตัวบ่งชี้ เพื่อให้มีเครื่องมือวัดการบริหารตามตัวบ่งชี้และให้ผู้บริหารใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคเหนือ จึงควรทำการวิจัยและพัฒนาตัวบ่งชี้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีขนาดต่างๆ หรือต่างสังกัด
2. ควรทำการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในโอกาสต่อไป
3. ควรทำการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หรือการวิจัยแบบผสมวิธี เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราษฎย์. (2557). ภาวะผู้นำโรงเรียนและการพัฒนาตนเองสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. ขอนแก่น: คลังนาโนวิทยา.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น จำกัด
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2545). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสภาพในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง. วารสารการบริหารคน, 23(1), 98-102.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 2(1), 68-74.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและนันทาทิศร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2554). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.

- สุดสวาสดี ประไพเพชร. (2551). การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2557). ภาวะผู้นำเชิงพุทธ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: อภิชิตการพิมพ์.
- สมชาย เทพแสง. (2557). การบริหารจัดการ สมัยใหม่: ภัยจากความเปราะบาง. นนทบุรี: เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- อภิญารักษ์ ประราศี. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Antonacopoulou, E.P. & Bento, R.F. (2003). *Methods of Learning Leadership: Taught and Experiential*. file:///C:/Users/Administrator/Downloads/Chapter5- FINAL.pdf
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Curtis, T. A. (2012). *Leading and learning: Leadership, change, and challenge in a professional development initiative* (Order No. 3504009). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1010625210). Retrieved from <http://search.proquest.com/docview/1010625210?accountid=44809>
- Knight, J. (2009). Coaching: The key to translating research into practice lies in continuous, job-embedded learning with ongoing support. *National Staff Development Council*, 30(1), 18-22.
- Malunga (CADECO) (2006). *Learning Leadership Development from African Cultures: A Personal Perspective Chiku*. International NGO Training and Research Centre.
- Marquardt, M.J. (1996). *Building the learning organization: A systems approach to Quantum improvement and global success*. New York: McGraw-Hill.
- Pietersen, W. (2010). *Strategic Learning: How to be smarter than your competition and turn to insights into competitive advantage*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.